

Η πνευματική ζωή στις παροικίες: τα πρώτα βήματα

Η πνευματική ζωή που δημιουργείται σιγά-σιγά γύρω από τις παροικίες επιδιώκει, αρχικά, τη διατήρηση της επαφής με την Ελλάδα. Παράλληλα, προσπαθεί να προβάλλει αυτή την επαφή στον χώρο των Η.Π.Α.

In Aid of Zante Sufferers

An illustrated lecture is to be given at Chickerring Hall on Friday evening at 8:30 o'clock under the auspices of Athena, the Greek Society of New York, for the benefit of the Zante sufferers. Solon J. Vlasto, President of the Society, will give illustrations of ancient Sparta in Greek, besides giving an essay on "Greek Art" in English. Greek music will be played (...)

Διάλεξη με φωτογραφικό υλικό δόθηκε στη Νέα Υόρκη, από την οργάνωση «Αθηνά», σύμφωνα με το δημοσίευμα. Σκοπός: Η συγκέντρωση χρημάτων για τους σεισμοπαθείς της Ζακύνθου (New York Times, 28 February 1893).

Θέατρο

Για πρώτη φορά συναντούμε θεατρικές παραστάσεις στην αίθουσα του HULL HOUSE στο Σικάγο, στις αρχές ακόμα του 1900, οργανωμένες από ερασιτέχνες μετανάστες ή και από επαγγελματίες ηθοποιούς που έφταναν εκεί από την Ελλάδα.

Η πρώτη παράσταση που αναφέρεται στον ομογενειακό τύπο ήταν η «Επιστροφή του Οδυσσέα», το 1903 στο Σικάγο και «Ο Αίας» του Σοφοκλή το 1904, στη Νέα Υόρκη, ο οποίος παρουσιάστηκε από ένα ερασιτεχνικό θεατρικό όμιλο. Το 1906 παρουσιάστηκε στο Webster Hall της Νέας Υόρκης το έργο «Η Άλωση του Μεσολογγίου», από ερασιτεχνικό όμιλο. Ακολούθησαν άλλα έργα από άλλους, όπως «Ο Αγαπητικός της Βοσκοπούλας» και «Η Γκόλφω».

MODERN GREEK DRAMA SHOW Company of Athenians Plays in the Grand Central Palace

«The lover of the Shepherdess», a modern Greek drama, was given by a company of Athenians in the Grand Central Palace last night to an assemblage of their countrymen which filled the floor of the auditorium.

The audience enjoyed it mightily, if frequent applause was any indication but seemed to take the supposedly tragic situations as a kind of joke.

The company will give two more performances in New York, and then will play in Boston and Lowell, Mass.; in Philadelphia, and in Chicago. Last night's show was for the benefit of the building fund of The Greek Church of the Holy Trinity, in Third Avenue.

*«Ο Αγαπητικός της Βοσκοπούλας» Νέα Υόρκη,
στο Grand Central Palace, το 1903.
Τα χρήματα από την παράσταση δόθηκαν
για την ανέγερση της εκκλησίας
της Αγίας Τριάδας.*

THE AJAX OF SOPHOCLES

Performed by members
of East Side Greek Colony

ALL GREEK AT THE LYCEUM

A Greek Piece by Greek Actors Played To a Greek Audience

It was all Greek at the Berkley Lyceum last night. The play was Greek, the audience was Greek, the actors and actresses were Greek (...) The general atmosphere, it might be observed, was also unmistakably Grecian. Between the five acts of the Greek tragedy Greek men read Greek newspapers and smoked Greek cigarettes.(...)

*Θεατρική παράσταση με την «Γκόλφω» το 1907
από Έλληνες της Ν. Υόρκης.*

*«It was all Greek», σχολιάζει ο δημοσιογράφος.
(New York Times, 20 Ιανουαρίου 1907).*

*Οι Έλληνες μετανάστες πολύ νωρίς ασχολήθηκαν ακόμα και με το Αρχαίο
Ελληνικό Θέατρο. Σύμφωνα με το δημοσίευμα έπαιξαν «Αίαντα» του Σοφοκλή,
στη Ν. Υόρκη το 1904!*

(New York Times, 20 Ιανουαρίου 1907).

Παράλληλα με την ίδρυση θεατρικών ομίλων, έφταναν συχνά στις Η.Π.Α. από την Ελλάδα καλλιτεχνικές φυσιογνωμίες, όπως ο διάσημος στην Ελλάδα ηθοποιός Δ. Ταβουλάρης, που ήρθε στη Ν. Υόρκη το 1903 και ανέβασε με το θίασό του έργα του Σαίξπηρ, τραγωδίες του Σοφοκλή και του Ευριπίδη.

Επίσης, οι θίασοι του Ζαπουνκαγιά, της Λίνας Δώρου, που είχε έρθει από το Κρατικό Θέατρο, καθώς και του Διαμαντή, έκαναν περιοδείες στο εσωτερικό της χώρας, παίζοντας στα Ελληνικά.

Εξάλλου, το 1930, ήρθε στην Αμερική ο θίασος της μεγάλης Ελληνίδας ηθοποιού Μαρίκας Κοτοπούλη, με συνοδό τον ποιητή και θεατρικό συγγραφέα Νίκο Νικολαΐδη. Ο τελευταίος έμεινε για χρόνια στην Νέα Υόρκη, γνωστός με το όνομα Πωλ Νορ, και άφησε εποχή με τη σατυρική του ποίηση. Άλλοι διάσημοι ηθοποιοί που έφτασαν στη Νέα Υόρκη εκείνη την εποχή ήταν η Κατίνα Παξινού και ο Αλέξης Μινωτής, οι οποίοι διακρίθηκαν για τη συμμετοχή τους σε κλασσικές κινηματογραφικές ταινίες, χολιγουντιανής παραγωγής, όπως το «For Whom the Bell Tolls», με τον Gary Cooper και την Ingrid Bergman.

Επίσης, πολλοί Έλληνες υπήρξαν καλλιτέχνες του λυρικού θεάτρου στις Η.Π.Α., όπως ο Κώστας Νικολάου στην όπερα του Σικάγου, η Θάλεια Ζαμπανιέβα στην Metropolitan Opera της Νέας Υόρκης και ο διεθνούς φήμης βαρύτονος Νικόλαος Μοσχονάς.

Συναυλίες και χορωδίες

Στο Σικάγο, ο σύλλογος «Ο Φοίνιξ» ίδρυσε το 1907 την Ελληνική Φιλαρμονική Εταιρία με είκοσι πέντε μουσικούς και διευθυντή το διευθυντή του Ωδείου Αθηνών, Σπύρο Μπεκατώρο. Η Φιλαρμονική Εταιρία αργότερα ενώθηκε με τον Εθελοντικό Λόχο των Ελλήνων του Σικάγου.

Λίγο πριν τους Βαλκανικούς πολέμους ήλθε στην Αμερική η Αθηναϊκή Μανδολινάτα και έδωσε πολλές συναυλίες, σε ελληνικό και αμερικανικό κοινό.

Από το 1916 υπάρχει στη Νέα Υόρκη μια Λαϊκή Χορωδία, η People's Chorus, την οποία ίδρυσε ο Κερκυραίος συνθέτης Λορέντζος Καμιλιέρης. Για τριάντα τουλάχιστον χρόνια η

χορωδία αυτή έδινε δύο συναυλίες κάθε χρόνο στη Νέα Υόρκη, που συγκέντρωναν πολύ κόσμο. Το 1941 οι εισπράξεις της τακτικής ανοιξιάτικης συναυλίας της People's Chorus διατέθηκαν για το Greek War Relief Association.

Άλλος γνωστός Έλληνας διευθυντής χορωδίας και συνθέτης είναι ο Χρήστος Βρουωνίδης που ήλθε στην Αμερική το 1923. Οργάνωσε τη χορωδία Byzantine Ensemble, διηύθυνε την Little Symphony Orchestra της Νέας Υόρκης και επί δύο έτη τη Συμφωνική Ορχήστρα του Brooklyn. Την εποχή του πολέμου οργάνωσε πολλές χορωδίες με εργαζόμενους σε βιομηχανίες.

Μια άλλη ομογενής, η Φρειδερίκη Πετρίδη δημιούργησε ένα άρτιο συμφωνικό μουσικό συγκρότημα, το Orchestra of New York. Η γυναικεία αυτή ορχήστρα έγινε γνωστή για την ενθάρρυνση των νέων μουσικών ταλέντων. Επίσης, παρουσίαζε συχνά έργα εμπνευσμένα από την Ελλάδα και έργα Ελλήνων συνθετών.

Στο Σικάγο υπήρχαν δύο ορχήστρες, η μία του Σπύρου Σαφρίδη, που οργάνωσε την πρώτη χορωδία σε ελληνική εκκλησία στην Ουάσιγκτον και η άλλη του Νικολάου Βαρζού.

Οι δυο αυτοί Ζακυνθινοί μουσικοί δίδασκαν μουσική στα ελληνόπουλα του Σικάγου για πολλά χρόνια.

Η πρώτη «εσπερίδα» του συλλόγου ΟΡΦΕΥΣ στο Σικάγο (εφημ. «Δημοκράτης», 30 Οκτωβρίου 1926). Ο δημοσιογράφος, όπως και στο παρακάτω δημοσίευμα, περιγράφει και σχολιάζει την ατμόσφαιρα της εκδήλωσης στην ιδιαίτερη γλώσσα που χρησιμοποιούσε ο τύπος της εποχής.

*Συναυλία του βαρύτονου
Β. Κυριακόπουλου
(Εφημερίδα «Ο Δημοκράτης»,
3 Ιουλίου 1924).*

Εκτός από τους ομογενείς καλλιτέχνες και άλλοι, από την Ελλάδα, αποφασίζουν από τις πρώτες δεκαετίες του εικοστού αιώνα, να αναζητήσουν ακροατήριο στην ομογένεια της Αμερικής. Επίσης, ακόμα και σήμερα, και η ελληνική κυβέρνηση χρηματοδοτεί θεατρικές ομάδες, μουσικά και χορευτικά συγκροτήματα και άλλους καλλιτέχνες για να στηρίξουν πολιτιστικά προγράμματα της ομογένειας.

Ο. Μ. Θεοδοράκης στη Ν. Υόρκη, στην παράσταση «Ηλέκτρα».

Ζωγράφοι - Γλύπτες

Ο ελληνικής καταγωγής ζωγράφος του Καπιτωλίου στην Ουάσιγκτον, ο Κωνσταντίνος Μπρουμίδης (1805-1880) είναι από τις εξέχουσες μορφές στον χώρο της ζωγραφικής. Ως ζωγράφοι διακρίθηκαν επίσης ο John Xceron (Ιωάννης Ξηροκώστας) και ο George Constant, πίνακες των οποίων βρίσκονται στο Μουσείο της Μοντέρνας Τέχνης και στο Μουσείο NON-OBJECTIVE PAINTINGS. Επίσης αξιόλογα θεωρούνται τα έργα του Θεόδωρου Στάμου στον χώρο της σύγχρονης τέχνης, του Βασίλη Μπατζιώτη, του Αναγνωσταρά και άλλων. Στον χώρο της γλυπτικής διακρίθηκε ο Εμμ. Καβάκης με έργα του στην Δημόσια Βιβλιοθήκη και στο PEABODY INSTITUTE της Βαλτιμόρης, όπως και ο Πήτερ Βούλκος, έργα του οποίου βρίσκονται στο Metropolitan Museum of Art και Museum of Modern Art της Ν. Υόρκης, κ.ά.

Κινηματογράφος

Στον κινηματογράφο πολλοί διάσημοι ηθοποιοί είναι ελληνοαμερικανοί. Ο Γεώργιος Κουλούρης, ο Αλέξανδρος Σκουρμπούτης (Alexander Scourby) στο «Big Heat» με τον Glenn Ford, ο οποίος φημίζεται για την εξαιρετική του απαγγελία. Ο Ιωάννης Κασσαβέτης στα έργα «Rosemary's Baby», «Dirty Dozen», ο Γεώργιος Τσακίρης (George Chakiris), που πήρε το Academy Award στο «West Side Story», ο Γεώργιος Μαχάρης (George Maharis) με το Emmy Award για τον ρόλο του στο Route 66 και ο Χριστόφορος G. Maharis. Ο Telly Savalas (Αριστοτέλης Σαβάλας) που διακρίθηκε στον ρόλο του αστυνομικού ΚΟJΑΚ. Η Ολυμπία Δουκάκη, ξαδέλφη του πολιτικού Μιχάλη Δουκάκη, η οποία το 1988 πήρε το βραβείο Όσκαρ, καθώς και τη Χρυσή Σφαίρα για την ερμηνεία της στην ταινία «Moonstruck».

Ξεχωρίζει επίσης, για τη συνολική του προσφορά στην έβδομη τέχνη, ο Ηλίας Καζάν, ως σκηνοθέτης πολλών κινηματογραφικών ταινιών και κινηματογραφικών έργων.

Επίσης, η Melina Kanakaredes, Maria Menounos, J. Kassavetis, Bill και Liza Zane.

Μουσική

"To many critics, he was the best director of American actors in stage and screen history, discovering Marlon Brando, James Dean and Warren Beatty and redefining the craft of film acting. In Kazan means more to the American theater than that of any current writer."

In Hollywood, seven of Kazan's films won a total of 20 Academy Awards. He won best-director Oscars for "Gentlemen's Agreement," a 1947 indictment of anti-Semitism, and "On the Waterfront" in 1954. "On the Waterfront," a searing depiction of venality and corruption on the New Jersey docks, won eight Oscars. Kazan also received an Oscar for lifetime achievement in 1999."

Mervyn Rothstein, New York Times (29th September, 2003).

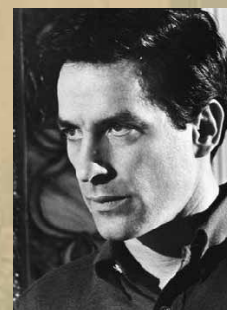
Η Τζένιφερ Άνιστον, κόρη του ηθοποιού John Anastopoulos, γνωστή από τη δημοφιλή σειρά «Τα φιλαράκια».

Ολυμπία Δουκάκη

Ο Telly Savalas

J. Kassavetis

Από την ταινία του Ηλία Καζάν «Για ποιον χτυπά η καμπάνα».

Επιστήμες

Ο ελληνισμός της Αμερικής έχει αναδείξει χιλιάδες καθηγητές Πανεπιστημίων, σ' όλους τους τομείς, όπου εργάζονται και διαπρέπουν σ' όλη την Αμερική. Ενδεικτικά μόνο αναφέρουμε εδώ τα ονόματα των Ραφαήλ Δήμου, καθηγητή Φιλοσοφίας στο Χάρβαρντ, του μεγάλου βυζαντινολόγου Πέτρου Χαράνη (1905-1985) στο Ράτγκερς, του Κωνσταντίνου Γιαννακόπουλου (ή Deno Geanakoplos) στο Χάρβαρντ και στο Γέιλ, του Peter W. Topping στο Πανεπιστήμιο του Σινσινάτι, του αρχαιολόγου Γεωργίου Μυλωνά (1898-1987), καθώς και του καθηγητή Σπύρου Βρυώνη, βυζαντινολόγου, ο οποίος δίδαξε στο Χάρβαρντ, στο Πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης και άλλα πανεπιστήμια. Στο χώρο των θετικών επιστημών, επιστήμονες με διεθνές κύρος και αναγνώριση είναι ο καθηγητής Νικόλας Νεγρεπόντης, ιδρυτής και διευθυντής του Media Lab στο MIT (Τεχνολογικό Ινστιτούτο Μασαχουσέτης), και ο Ηλίας Γυφτόπουλος στην Πυρηνική Φυσική. Επίσης, στο MIT, στο χώρο της διαστημικής έρευνας ο Ν. Χριστόφιλος και ο διευθυντής της Εφαρμοσμένης Φυσικής στο Πανεπιστήμιο John Hopkins της Βαλτιμόρης, Σταμάτης Κριμιτζής. Διάσημος επίσης στο χώρο της Φυσικής είναι και ο καθηγητής του Texas A&M University Δημήτρης Νανόπουλος.

Στις Η.Π.Α. έζησαν επίσης και ανέπτυξαν επιστημονική δράση ο γνωστός από το PAP-TEST γιατρός Γεώργιος Παπανικολάου, όπως και ο Μιχάλης Αναγνωστόπουλος, δάσκαλος της Helen Keller και διευθυντής στο Σχολείο Τυφλών της Βοστώνης, που έδωσε σημαντική ώθηση στην εκπαίδευση των τυφλών παιδιών.

Η διάσημη σε όλο τον κόσμο Helen Keller αλληλογραφούσε με το διευθυντή της, από την ηλικία των οκτώ ετών. Οι παρακάτω επιστολές προέρχονται από το βιβλίο της «The Story of my Life»

Tuscumbia, Ala., May 18, 1889.

My Dear Mr. Anagnos:

You cannot imagine how delighted I was to receive a letter from you last evening. I am very sorry that you are going so far away. We shall miss you very, very much. I would love to visit many beautiful cities with you. When I was in Huntsville I saw Dr. Bryson, and he told me that he had been to Rome and Athens and Paris and London. He had climbed the high mountains in Switzerland and visited beautiful churches in Italy and France, and he saw a great many ancient castles. I hope you will please write to me from all the cities you visit.

Please give the little boys and girls my love. I think of them every day and I love them dearly in my heart. When you come home from Europe I hope you will be all well and very happy to get home again.

Do not forget to give my love to Miss Calliope Kehayia and Mr. Francis Demetrios Kalopothakes.

Lovingly,
your little friend,

HELEN ADAMS KELLER

Επιστημονικοί Σύλλογοι

Το 1924 ιδρύθηκε στη Νέα Υόρκη ο Σύλλογος Ελλήνων Επιστημόνων, με πρώτο πρόεδρο τον καθηγητή Ιατρικής Πολύβιο Κορούλλο. Κατά την διάρκεια του πολέμου ο Σύλλογος υποστήριξε το έργο του Greek War Relief Association και με τις ενέργειές του στάλθηκαν επιστημονικά βιβλία σε εκπαιδευτικά ιδρύματα της Ελλάδας, μέσω του American Book Centre.

ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Τὸ Σικάγον ὁρίσθη ὡς ὁ τόπος τοῦ δευτέρου συνεδρίου τῶν Ἑλλήνων ἐπιστημόνων Ἀμερικῆς, τὸ ὅποιον θέλει λάβῃ χώραν περὶ τὰ τέλη τοῦ μηνὸς Αὐγούστου.

Κατὰ τὸ συνέδριον θέλουσι συζητηθῆ σοβαρὰ ζητήματα ἀφορῶντα τὴν δράσιν τῶν ἐπιστημόνων μεταξὺ τῶν ἠμοσθῶν, ὡς καὶ ἀπὸ Ἀμερικανικῆς ἀπόψεως. Τὰ ἀγαθὰ δὲ ἑνὸς τοιούτου συνεδρίου ἀπὸ τοῦ πνευματικοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου τῆς Ἀμερικῆς θὰ εἶναι μεγίστης σπουδαιότητος διὰ τὴν ἐν γένει δράσιν τῶν ἐδῶ Ἑλλήνων.

Ἡ εφημερίδα του Σικάγου «ΔΗΜΟΚΡΑΤΗΣ» πανηγυρίζει για τη διοργάνωση του 2ου συνεδρίου του Συλλόγου Ἑλλήνων Ἐπιστημόνων Ἀμερικῆς, στην πόλη τους (Ιούνιος 1925).

Στο Σικάγο και στη Φιλαδέλφεια είχε από πολύ νωρίς ιδρυθεί Σύλλογος Ἑλλήνων Ἐπιστημόνων, ενώ αξιόλογη υπήρξε και η δράση του Συλλόγου Ἑλληνίδων Ἐπιστημόνων στο Σικάγο.

Το 1929 ιδρύθηκε στη Νέα Υόρκη ο «Ἑλληνικός Ὅμιλος», με σκοπό την προαγωγή του ενδιαφέροντος για τον ἑλληνικό πολιτισμό στις Η.Π.Α.

Στη Νέα Υόρκη ιδρύθηκε το 1933 το φιλολογικό κέντρο «Φιλικό», που λειτούργησε για δέκα περίπου χρόνια και συνετέλεσε στη δημιουργία ἑλληνικῆς πνευματικῆς κινήσεως. Ἐτσι, με ἐνέργειες του «Φιλικού» κλήθηκαν και μίλησαν για πρώτη φορά στον Ἑλληνισμό της Νέας Υόρκης γνωστοί ἐπιστήμονες της Ελλάδος, ὅπως ο γλωσσολόγος Μανόλης Τριανταφυλλίδης και ο ἀρχαιολόγος Σπύρος Μαρινάτος.

Επίσης, γνωστοί σύλλογοι που δημιουργήθηκαν με μέλη ἀπὸ την ευρύτερη περιοχή της Ν. Υόρκης, εἶναι ο σύλλογος Ἑλλήνων ἐπιστημόνων «ΚΡΙΚΟΣ», το «Hellenic Medical Society of New York» και ο σύλλογος Ἑλλήνων εκπαιδευτικῶν «ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ».

Παρόμοιοι σύλλογοι ἔχουν ιδρυθεῖ και σε ἄλλες μεγάλες πόλεις της Ἀμερικῆς, ὅπως ο Σύλλογος Ἑλλήνων Ἐπιστημόνων Βοστόνης, κ.ά.

Πολιτιστικοί Σύλλογοι

Οι νέοι μετανάστες της δεκαετίας του 1960, οι φοιτητές και οι εργαζόμενοι ανέλαβαν με ζήλο και ενθουσιασμό την πολιτιστική υπόθεση. Στη Νέα Υόρκη, σε εργατικές γειτονιές και σε πανεπιστήμια άρχισαν να παρουσιάζονται διάφοροι δραστήριοι πολιτιστικοί σύλλογοι. Οι εκδηλώσεις πολλών συλλόγων, που μέχρι χτες περιοριζόνταν στην ετήσια χοροεσπερίδα και την εκδρομή, αρχίζουν να πλαισιώνονται με άλλες, ιστορικές, πολιτιστικές και κοινωνικές.

Ο «**Σπάρτακος**» ήταν ένας πολιτιστικός σύλλογος στη βόρεια περιοχή του Μανχάταν, το Washington Heights, όπου ζούσαν από το 1940 Έλληνες μετανάστες. Ορισμένοι είχαν μετακομίσει εκεί από την περιοχή Chelsea, όπου ζούσαν και εργάζονταν από το 1920.

Το 1974 ιδρύθηκε στη Νέα Υόρκη το «**Κέντρο Ελληνικού Πολιτισμού**», με τμήματα Λογοτεχνίας, χορευτικό, Καραγκιόζη, διαλέξεις και Θεατρικό με απαιτήσεις. Τα έξοδα λειτουργίας του καλύπτονται κατά ένα μέρος από την επιχορήγηση του N.Y.C. Arts Coalition, του Queens Council on the Arts, τον N.Y.C. Department of Cultural Affairs, κ.ά.

Άλλος πολιτιστικός οργανισμός στην παροικία είναι το «**Cypreco**», που ιδρύθηκε το 1978 και έχει παρουσιάσει μια πολύπλευρη πολιτιστική δράση. Παράλληλα, στις αρχές της δεκαετίας του 1980, το «**Ελληνικό Θέατρο της Νέας Υόρκης**» που ίδρυσε ο Γιάννης Σιμωνίδης, έδειξε μια αξιόλογη δράση με θεατρικά έργα και στις δύο γλώσσες. Άλλοι σύλλογοι στη Νέα Υόρκη ήταν ο «**Σύλλογος Ελλήνων Επιστημόνων**» και ο «**Κρίκος**».

Αρκετοί σύλλογοι, κοινότητες, σωματεία και σχολεία έχουν δημιουργήσει χορωδίες, οι οποίες παρουσιάζουν εξαιρετικά μουσικά προγράμματα στις διάφορες εκδηλώσεις της ομογένειας. Κατά το παρελθόν μια από τις καλύτερες χορωδίες ήταν αυτή των φοιτητριών της Ακαδημίας Αγίου Βασιλείου.

Στις μέρες μας πολύ καλή χορωδία θεωρείται η Αρχιεπισκοπική Χορωδία Ελληνικών Σχολείων, που αποτελείται από μαθητές των Ελληνικών Ημερησίων Σχολείων της Ν. Υόρκης και ιδρύθηκε το 2001.

Το τεύχος Δεκεμβρίου 1944, του περιοδικού «ATHENE». Θεωρείται το πλέον αξιόλογο λογοτεχνικό περιοδικό της ελληνικής ομογένειας, μέχρι το τρίτο κύμα μετανάστευσης της δεκαετίας 1960-1970.

Περιοδικά

Ένας μεγάλος αριθμός λογοτεχνικών περιοδικών κυκλοφόρησαν και κυκλοφορούν στις Η.Π.Α. με εκδότες, τις περισσότερες φορές, ομογενείς λογοτέχνες. Από τα περιοδικά αυτά ξεχωρίζει το περιοδικό «ATHENE» του Δ. Μιχάλαρου, το οποίο κυκλοφορούσε για είκοσι επτά χρόνια (1940-1967), στο Σικάγο, στην αγγλική γλώσσα. Μέσα από το περιοδικό αυτό, μηνιαίο στην αρχή και αργότερα τριμηνιαίο, προβλήθηκε ο αρχαίος ελληνικός κόσμος, αλλά και η νεότερη ελληνική λογοτεχνία.

Ένα επίσης φιλολογικό περιοδικό, η «**ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΣΚΕΨΗ**», εκδόθηκε για δύο έτη στο Σικάγο (1927-1929).

Βιβλία-Βιβλιοπωλεία

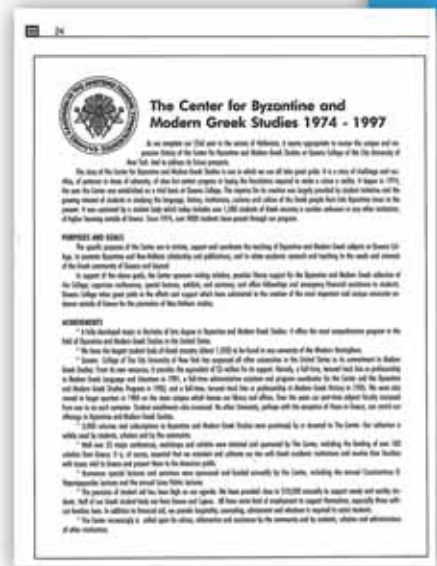
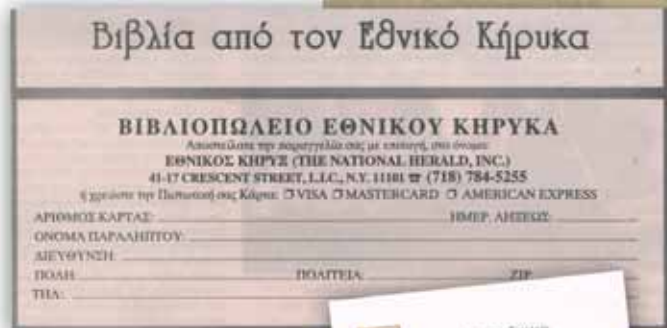
Από τις αρχές ήδη του 20ού αι. υπάρχουν πολλά βιβλιοπωλεία στα μεγάλα αστικά κέντρα. Στις εφημερίδες του προηγούμενου αιώνα βρίσκουμε διαφημίσεις για πέντε βιβλιοπωλεία και έξι εκδοτικούς οίκους στη Νέα Υόρκη. Βιβλιοπωλεία και εκδοτικοί οίκοι υπήρχαν επίσης στο Σικάγο, στη Βοστώνη, στη Φιλαδέλφεια, στην Καλιφόρνια και στο Σολτ Λέικ Σίτυ, UT.

Η πληθώρα και η ποικιλία των βιβλίων που διέθεταν τα βιβλιοπωλεία εκείνης της εποχής είναι εντυπωσιακή. Σήμερα, τα πράγματα έχουν αλλάξει: μόνο η εφημερίδα «Εθνικός Κήρυκας» και το Ελληνικό Κολέγιο της Βοστώνης εμπορεύονται βιβλία μέσω ταχυδρομείου, ενώ η Greeceinprint διαθέτει λογοτεχνικά και άλλα βιβλία, μέσω διαδικτύου.

Κέντρα Νεοελληνικών Σπουδών

Από τη δεκαετία του 1960 η ζήτηση για προγράμματα νεοελληνικών σπουδών από Έλληνες και Ελληνοαμερικανούς φοιτητές ήταν αρκετά μεγάλη. Σήμερα, περίπου 40 πανεπιστήμια στις Η.Π.Α. προσφέρουν ανάλογα προγράμματα. Ξεχωριστή θέση κατέχουν το Ελληνικό Κολέγιο και η Θεολογική Σχολή στη Βοστώνη.

Παράλληλα δημιουργήθηκαν και ανεξάρτητα κέντρα νεοελληνικών σπουδών, όπως το «Κέντρο Βυζαντινών Σπουδών» στο Queens College, το «Κέντρο Βρυώνη», το Κέντρο Ελληνικών Σπουδών «ΠΑΙΔΕΙΑ» στο πανεπιστήμιο του Connecticut και το «Ωνάσειο Πολιτιστικό Κέντρο» στη Νέα Υόρκη. Τα κέντρα αυτά, καθώς και οι έδρες ελληνικών και κλασικών σπουδών στα διάφορα πανεπιστήμια, προσφέρουν ένα σημαντικό έργο στη διάδοση των ελληνικών γραμμάτων και του ελληνικού πολιτισμού.

Φιλολογική Κίνηση - Ομογενείς Συγγραφείς - Εκδόσεις

Ποιητές και λογοτέχνες είχαν αρχίσει να εμφανίζονται και να γίνονται γνωστοί στο πλατύ ελληνικό κοινό, από τα πρώτα χρόνια της παρουσίας των Ελλήνων στην Αμερική. Αρκετοί από αυτούς ασχολούνται με θέματα της ομογένειας και άλλοι παρουσιάζουν στο αμερικανικό κοινό θέματα ή καταστάσεις της νεοελληνικής πραγματικότητας.

ΦΟΥΤΡΙΔΗΣ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ Ο Αριστείδης Φουτρίδης, γεννήθηκε το 1887 στην Ικαρία και ήλθε σε μικρή ηλικία στην Αμερική. Υπήρξε ένας από τους πρωτεργάτες στη διάδοση των νεοελληνικών γραμμάτων στις Η.Π.Α. Φοιτητής στο Πανεπιστήμιο Harvard, και αργότερα καθηγητής στο Γέιλ, πρωτοστάτησε το 1911 στην ίδρυση του Ελληνικού Φοιτητικού Συνδέσμου «Ελικών», που τον αποτελούσαν οι Έλληνες σπουδαστές του Χάρβαρντ και άλλων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της Βοστόνης. Λάτρευε τη δημοτική γλώσσα και ανέλαβε να παρουσιάσει τη φιλολογική παραγωγή της σύγχρονης Ελλάδας, με τη μετάφραση αποσπασμάτων από το έργο κορυφαίων ποιητών και πεζογράφων. Το 1917 δημοσιεύτηκε στο περιοδικό Poet Lore της Βοστόνης μια μελέτη του για τον Παλαμά. Το 1919 εκδόθηκε από τον εκδοτικό οίκο του Πανεπιστημίου Χάρβαρντ η «Ασάλευτη Ζωή» του Παλαμά, σε αγγλική μετάφραση. Μετέφρασε επίσης στα Αγγλικά και άλλα έργα του Παλαμά, καθώς και του Παπαδιαμάντη, του Καρκαβίτσα και άλλων νεοελλήνων λογοτεχνών.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΒΑΚΑ - BROWN Η Δήμητρα Βάκα - Brown είναι μία από τις πρώτες ελληνοαμερικανίδες λογοτέχνιδες. Ήρθε στις Η.Π.Α. από τη Μικρά Ασία σε ηλικία δεκαοκτώ ετών και έγραψε πάνω από δεκαπέντε βιβλία στην αγγλική. Η καριέρα της άρχισε με το ρομαντικό μυθιστόρημα «The First Secretary» (1907). Στο τελευταίο της βιβλίο, το «Delarah» (1943), καταβάλλει μια έντονη προσπάθεια για να συμφιλιώσει, μέσα από την πλοκή του έργου, τους Έλληνες με τους Τούρκους. Σε συνεργασία επίσης με τον Αριστείδη Φουτρίδη μετέφρασε στην αγγλική έργα νεοελληνικής λογοτεχνίας. Κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου εργάστηκε εθελοντικά για το Greek War Relief Association.

ΚΑΝΟΥΤΑΣ ΣΕΡΑΦΕΙΜ Δικηγόρος, ιστοριογράφος, έγραψε και τύπωσε τα βιβλία: «Ο Σύμβουλος του Έλληνας μετανάστου», «Η Αληθής Οδός της Προόδου», «Πανδέκτης Γνωμικών και Αποφθεγμάτων», «Cristopher Colombus, a Greek Nobleman», καθώς και το βασικό ιστορικό του έργο «Ο Ελληνισμός εν Αμερική» (1918), που ακόμη και σήμερα αποτελεί σημαντική πηγή με πολλά ιστορικά στοιχεία. Εξέδιδε επίσης τον ετήσιο Ελληνο-αμερικανικό Οδηγό, για το διάστημα 1908-1912.

HARRY MARK PETRAKIS (1923 -) Ο Χ. Πετράκης γεννήθηκε από Έλληνες γονείς στο St. Louis και διαμένει στο Σικάγο. Είναι πολυγλωσσικός συγγραφέας, με εννέα μυθιστορήματα και δεκαοχτώ συνολικά βιβλία, μερικά από τα οποία, όπως το «A Dream of Kings», έχουν γυριστεί σε ταινίες.

Μερικά από τα πιο γνωστά μυθιστορήματά του είναι:

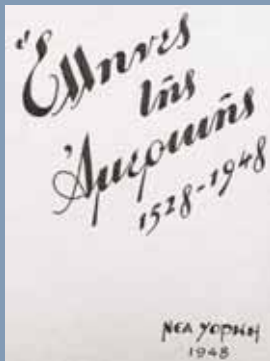
A Dream of Kings (McKay, 1966), *The Hour of the Bell (Doubleday, 1976)*, *Nick the Greek (Doubleday, 1979)*, *Ghost of the Sun (St. Martin's, 1990)*, και το «*Twilight of the Ice*», (2003).

Έχει προταθεί δύο φορές για το National Book Award και έχει λάβει άλλα λογοτεχνικά βραβεία, και τιμητικά πτυχία από πανεπιστήμια.

ΘΕΑΝΩ ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ - ΜΑΡΓΑΡΗ (1906-1991)

Δημοσιογράφος και συγγραφέας που μετανάστευσε στη Νέα Υόρκη και μετά στο Σικάγο μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή. Κείμενα από το έργο της «Ένα δάκρυ για τον μπάρμπα Τζίμη» έχουν συμπεριληφθεί στα βιβλία «Η Γλώσσα μου». Άλλα σπουδαία γνωστά έργα της είναι «Οι περιπέτειες του θείου Πλάτωνα» και «Το χρονικό του Χόλστετ Στριπ». Ήταν για πολλά χρόνια ανταποκρίτρια του «Κήρυκα» και της «Ατλαντίδας», με πληθώρα άρθρων και ανταποκρίσεων από την παροικία του Σικάγου. Έγραψε το πρώτο αντιστασιακό θεατρικό έργο (1940-1944) που δημοσιεύτηκε στην Αμερική και το έπαιξαν οι τότε νεολαίοι σε θέατρο του Μανχάταν.

ΜΑΛΑΦΟΥΡΗΣ ΜΠΑΜΠΗΣ Δημοσιογράφος, συγγραφέας και εκδότης της εφημερίδος «ΟΜΟΓΕΝΕΙΑ» επί αρκετά χρόνια, στη Νέα Υόρκη. Έγραψε και τύπωσε το βιβλίο, «ΕΛΛΗΝΕΣ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ, 1528 - 1948» (Νέα Υόρκη, 1948). Το βιβλίο του είναι μια πολύτιμη πηγή πληροφοριών για τον ελληνισμό της Αμερικής του 19ου αιώνα και του πρώτου μισού του 20ού αιώνα.

ΑΘΑΣ ΘΕΟΔΟΣΗΣ (1936-1973) Ιδρυτής του πρώτου ημερησίου ελληνόφωνου ραδιοφωνικού προγράμματος στη Νέα Υόρκη (1965), μεταφραστής πολλών λογοτεχνικών έργων, ποιητής και εκδότης της «ΑΝΘΟΛΟΓΙΑΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΩΝ ΠΟΙΗΤΩΝ». Η σημαντικότερη ποιητική συλλογή του «Τραγούδια στον Καιρό του Σιγάν».

ΕΛΕΝΗ ΦΛΩΡΑΤΟΥ - ΠΑΪΔΟΥΣΗ

Γεννήθηκε στην Ουάσιγκτον. Σπούδασε Οικονομικά και Κοινωνιολογία με μεταπτυχιακές σπουδές στο St. John's University, στην Εκπαίδευση. Εργάστηκε ως εκπαιδευτικός στη δημόσια εκπαίδευση της Νέας Υόρκης. Έχει γράψει ποιήματα, διηγήματα, θεατρικά έργα και έχει κάνει μεταφράσεις.

Μερικά από τα έργα της είναι: «Κανείς δε θα Ξεφύγει τη Γενιά του» (μυθιστόρημα, 1964), «Τα Παιδιά του Κρόνου» (διηγήματα, 1984), «Το Τελευταίο Χελιδόνι» (διηγήματα, 1992), το θεατρικό «Το Χωνευτήρι» (μονόπρακτο, 1986), «Ρωμιοσύνη» Γιάννης Ρίτσος (μετάφραση με το συγγραφέα Νταν Γεωργακά) 1973, «Πρώτο Πρόσωπο Ενικού» (συλλογή ποιημάτων), δίγλωσση έκδοση 1983, «Κύκλοι Σιωπής και Κραυγής» (συλλογή ποιημάτων), δίγλωσση έκδοση, 1975.

ΡΕΓΓΙΝΑ ΠΑΓΟΥΛΑΤΟΥ (1920-2006) Δημοσιογράφος για πολλά χρόνια στις ομογενειακές εφημερίδες της Ν. Υόρκης, ασχολήθηκε παράλληλα με

ποίηση και πεζογραφία. Έγραψε πάνω από δεκαεπτά βιβλία. Κατά τη διάρκεια της δικτατορίας στην Ελλάδα (1967-1974), έγραψε πολλά άρθρα εναντίον του καθεστώτος της Χούντας.

Κύρια έργα της είναι:

Ποίηση: «Για σένα για μένα για όλο τον κόσμο»-Αθήνα 1956, «Καλή αντάμωση

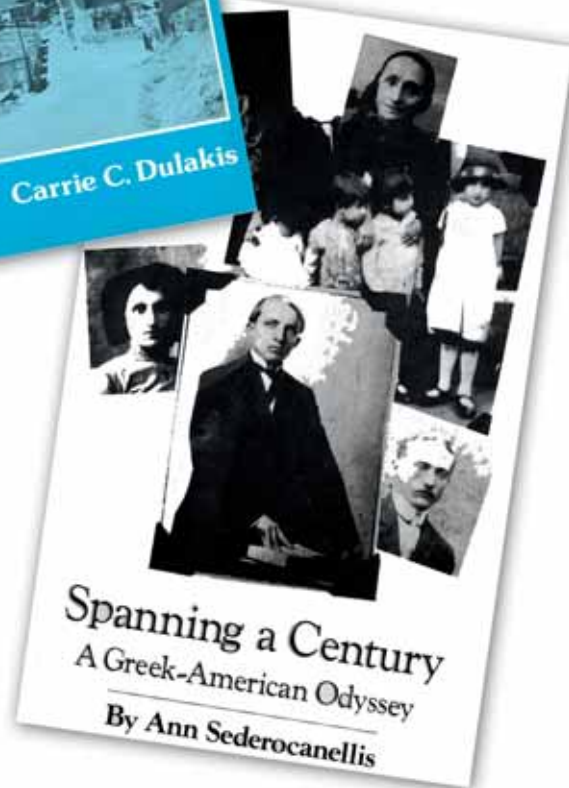
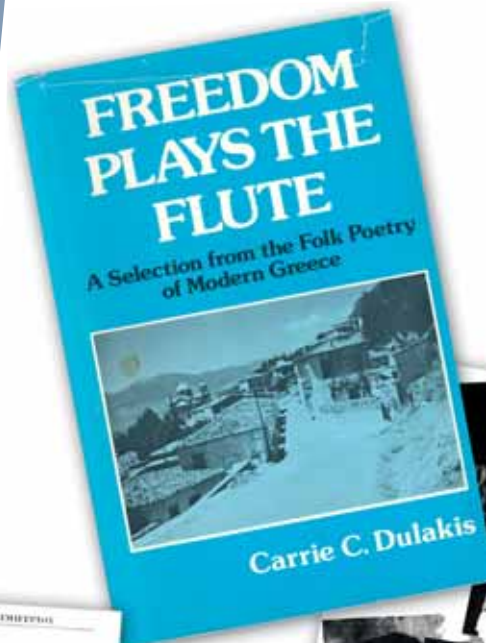
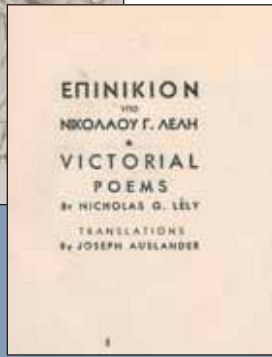
καλοκαίρι»-Αθήνα 1958, «Μητρότητα»-Νέα Υόρκη 1984 (Δίγλωσσο)

Πεζογραφία: «Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης», «Εξορία», (ΧΡΟΝΙΚΟ 1948-1950), Νέα Υόρκη 1974, «Λευκή Νύχτα και άλλα διηγήματα», Νέα Υόρκη 1975.

Η ποιητική συλλογή «ΕΠΙΝΙΚΙΟΝ», του τότε Γενικού Προξένου Ν. Λέλη, που εκδόθηκε στη Ν. Υόρκη το 1943, αφιερωμένη στο έπος του 1940.

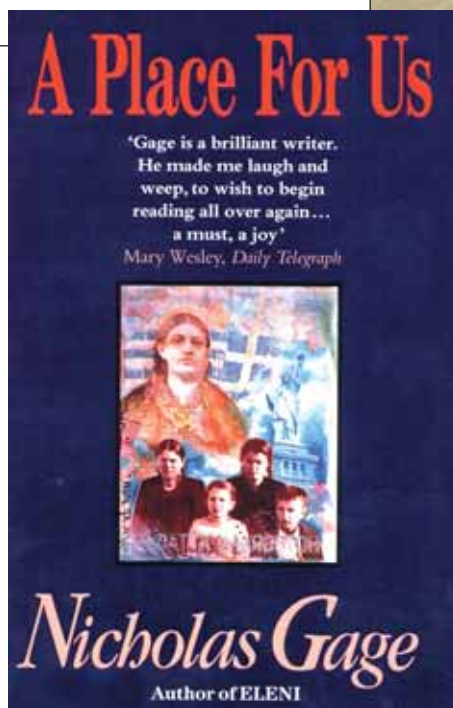
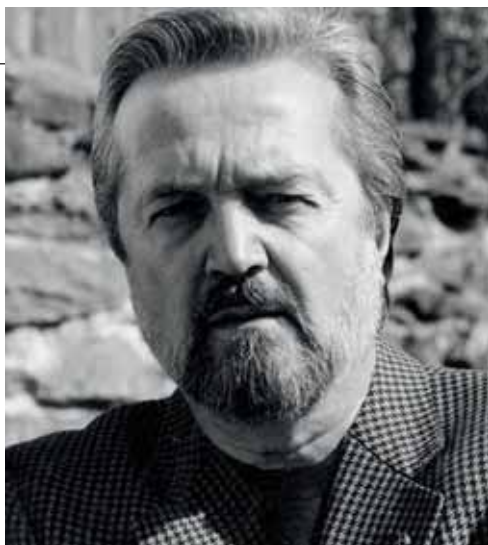

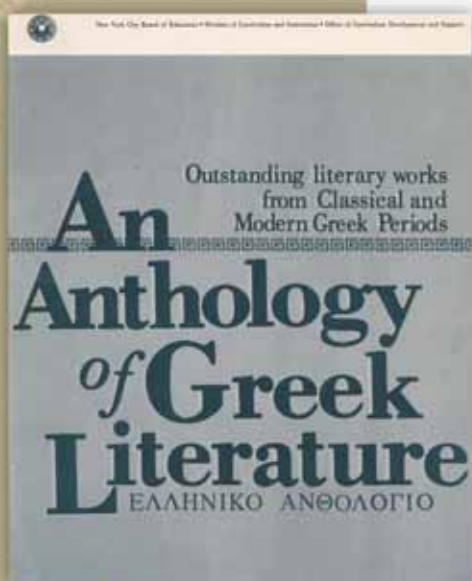
Βιβλία ελληνοαμερικανών συγγραφέων που έχουν ασχοληθεί με ομογενειακά θέματα.

ΝΙΚΟΣ ΓΚΑΤΖΟΓΙΑΝΝΗΣ (NICHOLAS GAGE) (1939)

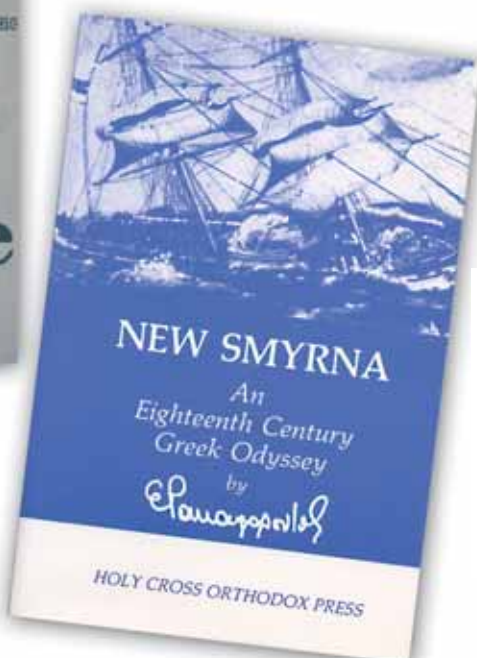
Ο Νίκος Γκατσογιάννης γεννήθηκε στο χωριό Λια της Ηπείρου. Η μητέρα του σκοτώθηκε στη διάρκεια του εμφύλιου πολέμου (1944-1949) και ο ίδιος μετανάστευσε στην Αμερική μαζί με τις τρεις αδελφές του το 1949. Εκείνη την εποχή, ο πατέρας του ήταν ήδη μετανάστης στην Αμερική και δούλευε μάγειρας σε εστιατόριο του Worcester, στη Μασαχουσέτη. Σπούδασε στο Πανεπιστήμιο της Βοστώνης, όπου και ανέλαβε την έκδοση της εφημερίδας του πανεπιστημίου. Βραβεύτηκε με το βραβείο Hearst Award για τον καλύτερο φοιτητή - δημοσιογράφο των Πανεπιστημίων της Αμερικής, από τον πρόεδρο John F. Kennedy.

Στη συνέχεια φοίτησε στη δημοσιογραφική σχολή του πανεπιστημίου Κολούμπια, και κατόπιν εργάστηκε ως δημοσιογράφος στο Associated Press, στο Boston Herald Traveler, στη Wall Street Journal και στη New York Times. Έγινε πολύ γνωστός με τις δημοσιογραφικές του έρευνες πάνω στο οργανωμένο έγκλημα και τη Μαφία. Παράλληλα με το δημοσιογραφικό του έργο έγραψε αρκετά βιβλία και ασχολήθηκε με παραγωγές στον κινηματογράφο και στην τηλεόραση. Το βιβλίο του, «Ελένη», μεταφράστηκε σε 26 γλώσσες και έγινε κινηματογραφική ταινία το 1984.

Μία από τις εκδόσεις του Υπουργείου Παιδείας της Ν. Υόρκης για τις ανάγκες των μαθητών ελληνικής γλώσσας.

Οι περιπέτειες των Ελλήνων μεταναστών του 18ου αιώνα στις Η.Π.Α., σε μία από τις εκδόσεις του Κολεγίου του Τιμίου Σταυρού, το οποίο, διατηρεί μάλιστα και βιβλιοπωλείο.

Εκδόσεις για τη διδασκαλία της Ελληνικής γλώσσας στις Η.Π.Α.

Εκδόσεις για τη διδασκαλία της Ελληνικής γλώσσας στις Η.Π.Α.